

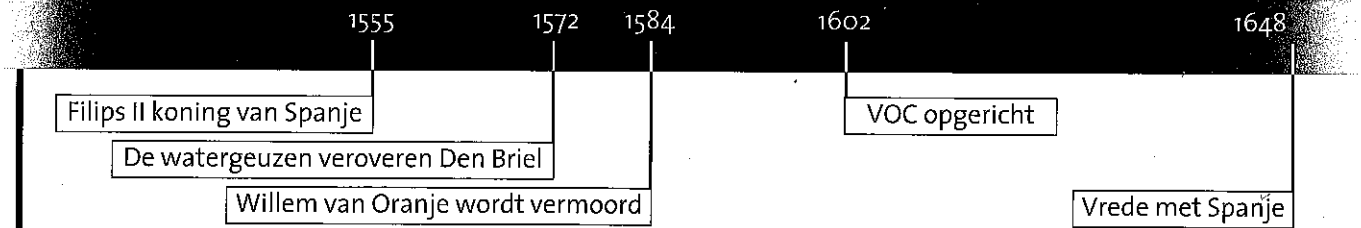
9

10

11

12

Dit moet je weten

Tijd van regenten en vorsten

Een keizer in de problemen

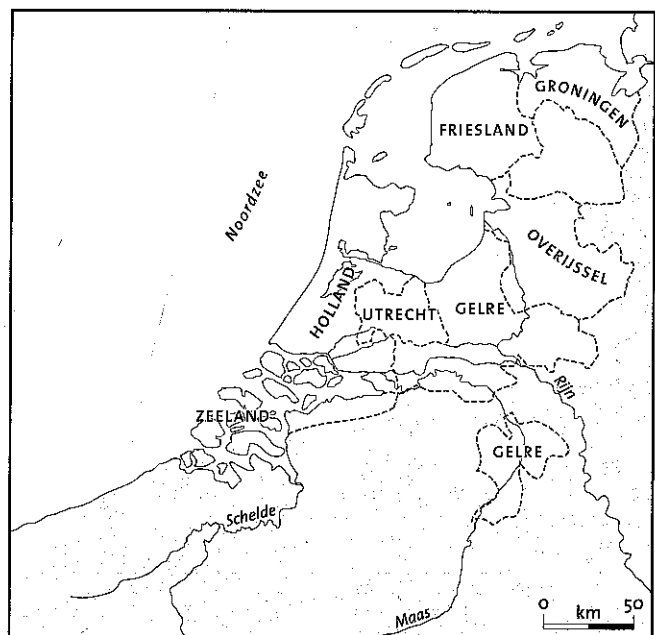
In de Nederlanden waren hertogen en graven de baas. Ze wilden best een koning erkennen, als die zich maar niet met hen bemoeide. Karel V was koning over een groot deel van Europa. Hij wilde dat iedereen zijn regels opvolgde en katholiek was. Hij voerde veel oorlogen, want hij wilde een steeds groter rijk. Omdat hij niet overal tegelijk kon zijn, liet hij vrienden en familieleden in zijn naam regeren. In 1555 stopte hij met regeren. Zijn zoon Filips II volgde hem op. Willem van Oranje werd in 1533 geboren op een kasteel in Nassau. Later erfde hij Nassau en andere gebieden, bijvoorbeeld Orange in Frankrijk. Hij groeide op aan het hof van Karel V in Brussel. Als protestants jongetje kreeg hij daar een katholieke opvoeding.

Willem van Oranje.

De Opstand

Filips II nam strenge maatregelen tegen de protestanten. Vaak waren die protestanten ook arm. Daarom kwamen zij in opstand. Vroeger sprak men meestal over de 'Tachtigjarige oorlog', tegenwoordig over 'de Opstand'. Soms wonnen de Spanjaarden, soms de opstandige gewesten onder leiding van Holland. Watergeuzen voeren met schepen langs de kust en vielen plaatsen aan. De opstandige gewesten gingen steeds beter samenwerken en vormden zo één land: de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Willem van Oranje werd stadhouder van Holland en Zeeland en later ook van de andere gewesten in het Noorden. Filips II loofde een beloning uit voor degene die Willem van Oranje zou vermoorden. In 1584 werd Willem doodgeschoten door Balthasar Gerardsz. Willem van Oranje leefde voort als 'Vader des Vaderlands'.

De zeven gewesten.

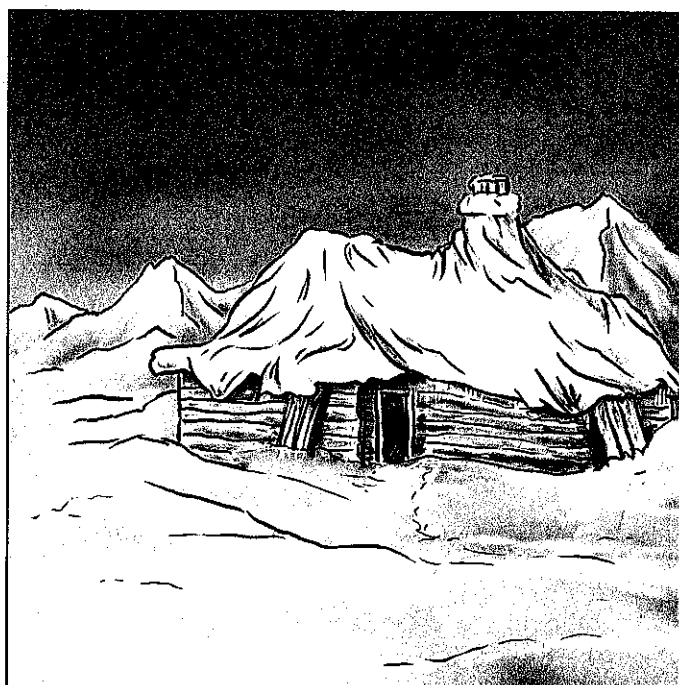
Op weg naar vrede

Maurits volgde zijn vermoorde vader Willem van Oranje op. De Hollandse kooplieden konden moeilijk handel voeren door de strijd. En de Spanjaarden hadden bijna geen geld meer voor de soldaten. Daarom sloten de Republiek en Spanje in 1609 een wapenstilstand. Johan van Oldenbarnevelt, raadpensionaris van het gewest Holland, had voor dit Twaalfjarig Bestand gezorgd. Hij was bevriend met Hugo de Groot, die veel boeken schreef. Maurits kreeg ruzie met Van Oldenbarnevelt. In 1618 liet hij Johan van Oldenbarnevelt en Hugo de Groot oppakken. Zij werden beschuldigd van hoogverraad. Van Oldenbarnevelt werd onthoofd. De Groot kreeg levenslang. Hij werd opgesloten maar ontsnapte, verstopt in een boekenkist. Na de dood van Maurits werd zijn broer Frederik Hendrik stadhouder. In 1648 sloten de Republiek en Spanje vrede met elkaar.

Hollanders op pad

Toen de Hollanders in oorlog met Spanje waren, controleerde de Spaanse vloot de vaart naar Indië. De Hollanders besloten zelf naar Indië te varen via het noorden. Willem Barentsz had de leiding en kwam in 1596 met zijn schip vast te zitten in het ijs. De Hollanders

ontdekten toen ook walvissen in de Noordelijke IJszee. Daar gingen later walvisvaarders op jagen. Aan land werden de walvissen in stukken gesneden. Het spek werd gekookt en wat er overbleef was walvistraan: een soort vette olie. De Houtman en Keyzer wilden via de zuidelijke route naar Indië varen. Na bijna een jaar kwamen ze daar aan. Om de handel met Indië goed te regelen werd in 1602 de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) opgericht.

'Het Behouden Huys'